

YARGITAY KARARIYargıtay 19. Ceza Dairesinden:**TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY KARARI**

Esas No : 2019/33104
Karar No : 2019/13267
Tebliğname No : UG - 2019/77924

Başkan : Ramazan Özkepir
Üye : Memiş Selçuk Güney
Üye : Erdoğan İshakoğlu
Üye : Dr. İhsan Baştürk
Üye : Bülent Savtok
Tetkik Hakimi : Erkal Hilmi Kart

A-) KARAR UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE DAİR BAŞVURU

Adana Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Daireleri Başkanlar Kurulu, 18.07.2019 tarihli ve 2019/3 sayılı kararıyla;

Adana Bölge Adliye Mahkemesi 7. Ceza Dairesinin 2019/1017 esas 2019/1340 karar sayılı, Adana Bölge Adliye Mahkemesi 10. Ceza Dairesinin 2018/5173 esas 2019/1004 karar sayılı, Adana Bölge Adliye Mahkemesi 8. Ceza Dairesinin 2018/465 esas 2018/260 karar sayılı, Adana Bölge Adliye Mahkemesi 9. Ceza Dairesinin 2018/1141 esas, 2018/1368 karar sayılı ve Adana Bölge Adliye Mahkemesi 4. Ceza Dairesinin 2018/2156 esas 2018/2262 karar sayılı kararları arasında. "Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde yer alan '...Beraat eden ve kendisini vekil ile temsil ettiren sanık yararına Hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilir...' düzenlemesinin, bir avukatın aynı dosyada birden fazla sanığı temsil etmesi ve temsil ettiği sanıkların beraat etmesi halinde tek vekalet ücretine mi yoksa beraat eden sanık adedince mi vekalet ücretine hükmedileceği..." konusunda çıkan uyuşmazlığın, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un "Başkanlar Kurulunun Görevleri" başlıklı 35/3. maddesi gereği. Yüksek Yargıtay ilgili Ceza Dairesi tarafından bu konuda bir karar verilerek giderilmesini istemiştir.

5235 sayılı Kanun'un "Başkanlar Kurulunun Görevleri" başlıklı 35. maddesinde, her ne kadar ilgili Bölge Adliye Mahkemesi Başkanlar Kurulu'nun, uyuşmazlığın giderilmesi hususunda kendi görüşlerini de ekleyerek Yargıtay'dan bir karar verilmesini isteyebileceği düzenlenmiş ise de; Başkanlar Kurulu'nun görüşü yazılmadan uyuşmazlığın Dairemize gönderilmesinin, uyuşmazlık hakkında bir karar verilmesine engel oluşturmadığı değerlendirilmiştir.

B-) KARAR UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE KONU KARARLAR

- 1-) Adana Bölge Adliye Mahkemesi 7. Ceza Dairesi 2019/1017 E. 2019/1340 K. sayılı kararı,
- 2-) Adana Bölge Adliye Mahkemesi 10. Ceza Dairesi 2018/5173 E. 2019/1004 K. sayılı kararı,
- 3-) Adana Bölge Adliye Mahkemesi 8. Ceza Dairesi 2018/465 E. 2018/260 K. sayılı kararı,
- 4-) Adana Bölge Adliye Mahkemesi 9. Ceza Dairesi 2018/1141 E. 2018/1368 K. sayılı kararı,
- 5-) Adana Bölge Adliye Mahkemesi 4. Ceza Dairesi 2018/2156 E. 2018/2262 K.

sayılı kararı.

C-) KARAR UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE KONU BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ CEZA DAİRELERİ KARARLARININ ÖZETLERİ

1-) Adana Bölge Adliye Mahkemesi 7. Ceza Dairesinin 2019/1017 E. 2019/1340 K. ve Adana Bölge Adliye Mahkemesi 10. Ceza Dairesinin 2018/5173 E. 2019/1004 K. sayılı kararlarında özetle;

1136 sayılı Kanun'un "Avukatlık ücreti" başlıklı 164. maddesi, "Avukatlık ücret tarifesi hazırlanması" başlıklı 168. maddesi, 5271 sayılı Kanun'un "Yargılama giderleri" başlıklı 324. maddesi ile Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 16.10.1978 tarihli, 1978/2-324 E. ve 1978/350 K. sayılı kararına atıfta bulunularak, "...vekalet ücretinin tayininde ilke olarak sanıkların sayısının ya da sanığın birden çok suç işlemiş olmasının değil, usulünce açılan ve avukat tarafından takip edilen davaların adedinin esas alındığı ve taraflara yükletilecek avukatlık ücretinin her dava için ayrı ayrı tayininin öngörüldüğü, buna göre sanıklar hakkında ayrı ayrı dava açılmadıkça ücreti vekaletin de ayrı ayrı tayin ve takdirinin mümkün olmadığı..." gerekçesiyle sanık sayısı ne kadar olursa olsun neticede hüküm kurulan dava adedi kadar vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiği belirtilmiştir.

2-) Adana Bölge Adliye Mahkemesi 8. Ceza Dairesinin 2018/465 E. 2018/260 K., Adana Bölge Adliye Mahkemesi 9. Ceza Dairesinin 2018/1141 E. 2018/1368 K. ve Adana Bölge Adliye Mahkemesi 4. Ceza Dairesinin 2018/2156 E. 2018/2262 K. sayılı kararlarında özetle;

1136 sayılı Kanun'un "Avukatlık ücreti" başlıklı 164. maddesi, "Avukatlık ücret tarifesi hazırlanması" başlıklı 168. maddesi, 5271 sayılı Kanun'un "Yargılama giderleri" başlıklı 324. maddesi, Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulunun 26.05.1935 tarihli, 1935/111 E. 1935/7 K. sayılı kararı ile Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2016, 2017, 2018 ve 2019 yılları Avukatlık Asgari Ücret Tarifelerine (AAÜT) atıfta bulunularak, "...5271 sayılı CMK'de vekalet ücretinin sanık müdafii lehine değil sanık yararına hükümlenmesinin düzenlendiği, sanık ile müdafii arasındaki sözleşmenin ayrı bir hukuki değer taşımakla sanıkların aynı veya farklı avukatlarla vekalet ilişkisi kurmalarının konunun kapsamına girmediği, Hazine aleyhine hükmedilecek vekalet ücreti miktarının ise hüküm tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT'ye göre belirleneceği, çok sanıklı davalarda her bir sanığın farklı bir süje olduğu, her ne kadar da 2016 yılı için geçerli olan ve 21.12.2015 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren AAÜT'de "...beraat sebebi farklı olan sanıklar için ayrı vekalet ücretine hükmedileceği..." düzenlenmiş ise de bu düzenlemenin 2017 ve sonraki yıllardaki AAÜT'lerde kaldırıldığı, buna göre AAÜT'de bir engel bulunmaması halinde 5271 sayılı CMK'nin 324. maddesine göre her sanık için ayrı vekalet ücretine hükümlenmesi..." gerekçesiyle birden fazla sanığın tek bir müdafii ile temsil edildiği bir ceza davasında, aynı vekilin temsil ettiği sanıklar hakkında beraat kararı verilmesi halinde beraat eden her sanık lehine ayrı vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiği belirtilmiştir.

D-) KARAR UYUŞMAZLIĞI HAKKINDA YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞININ GÖRÜŞÜ VE TALEBİ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 10.10.2019 tarihli, UG-2019/77924 sayılı "Uyuşmazlığın giderilmesi talebi" konulu yazısında;

"...1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun ilgili hükümleri incelendiğinde 31/10/1980 tarih ve 2329 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değişik 169. maddesi "Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamaz" düzenlemesi dikkate alındığında avukatın davada emeğinin asgari tarifenin üzerinde ücret takdiri ile karşılanabileceği anlaşılmaktadır. Yine talep yazısında yer aldığı üzere Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 16/10/1978 tarihli, 1978/2-324 E. 1978/350 K. sayılı ve 12/11/1979 tarihli, 1979/2-229 E. 1979/477 K. sayılı kararlarında belirtildiği üzere "Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi, vekalet ücretinin tayininde esas ilke olarak sanıkların sayısı ya da sanığın

birden çok suç işlemiş olmasını değil, usulünce açılan ve avukat tarafından takip edilen davaların adedini esas aldığı ve taraflara yükletilecek avukat parasının her dava için ayrı ayrı tayinini öngörmüş olduğu, ayrı ayrı dava açılmadıkça ücreti vekaletin de ayrı ayrı tayin ve takdirinin mümkün bulunmadığı dikkate alındığında: kendisini tek müdafii ile temsil ettiren birden fazla sanık lehine tek avukatlık ücretine hükmedilmesi gerektiği düşüncesi ile aksine kararların usul ve yasalara aykırı olduğu..." değerlendirilmekle,

Sonuç olarak "696 sayılı KHK'nin 92/2. maddesi ile değişik 5235 sayılı Kanunun 35/1 madde ve fıkrası uyarınca Adana Bölge Adliye Mahkemesi Ceza Daireleri Başkanlar Kurulunun 18/07/2019 tarihli ve 2019/3 sayılı kararına istinaden anılan kararlar arasındaki uyuşmazlığın giderilmesi" talep edilmiştir.

E-) KARAR UYUŞMAZLIĞI İLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

1-) 5235 Sayılı "Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yetkileri Hakkında Kanunu"nun 20/11/2017 tarihli ve 696 sayılı KHK'nin 92. maddesi ile değişik, "Başkanlar Kurulunun Yetkileri" başlıklı 35. maddesi;

"...(3)Re'sen veya bölge adliye mahkemesinin ilgili hukuk veya ceza dairesinin ya da Cumhuriyet başsavcısının, Hukuk Muhakemeleri Kanunu veya Ceza Muhakemesi Kanununa göre istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların, benzer olaylarda bölge adliye mahkemesi hukuk veya ceza dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında ya da bu mahkeme ile başka bir bölge adliye mahkemesi hukuk veya ceza dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında uyuşmazlık bulunması hâlinde bu uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, kendi görüşlerini de ekleyerek Yargıtaydan bu konuda bir karar verilmesini istemek,

(Değişik fıkra: 20/11/2017 – KHK-696/92 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/87 md.)

(3) numaralı bende göre yapılacak istemler, ceza davalarında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına, hukuk davalarında ise ilgili hukuk dairesine iletilir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı uyuşmazlık bulunduğu kanaat getirmesi durumunda ilgili ceza dairesinden bir karar verilmesini talep eder. Uyuşmazlığın giderilmesine ilişkin olarak dairece bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir..." hükümlerini içermektedir.

2-) 1136 sayılı Avukatlık Kanunu

a-) "Avukatlık sözleşmesinin kapsamı" başlıklı 163/1. maddesi;

"Avukatlık sözleşmesi serbestçe düzenlenir. Avukatlık sözleşmesinin belli bir hukukî yardımı ve meblâğı yahut değeri kapsamaması gerekir. Yazılı olmayan anlaşmalar, genel hükümlere göre ispatlanır. Yasaya aykırı olmayan şarta bağlı sözleşmeler geçerlidir..."

b-) "Avukatlık ücreti" başlıklı 164/1. maddesi;

"Avukatlık ücreti, avukatın hukukî yardımının karşılığı olan meblâğı veya değeri ifade eder..."

c-) "Ücret dolayısıyla müteselsil sorumluluk" başlıklı 165/1. maddesi: (Değişik: 2/5/2001 - 4667/78 md.)

"İş sahibinin birden çok olması halinde bunlardan her biri, sulh veya her ne suretle olursa olsun taraflar arasında anlaşmayla sonuçlanan ve takipsiz bırakılan işlerde her iki taraf avukat ücretinin ödenmesi hususunda müteselsil borçlu sayılırlar."

d-) "Avukatlık ücret tarifesinin hazırlanması" başlıklı 168. maddesi: (Değişik: 2/5/2001 - 4667/81 md.)

"Baronun yönetim kurulları, her yıl Eylül ayı içerisinde, yargı yerlerindeki işlemler ile diğer işlemlerden alınacak avukatlık ücretinin asgarî hadlerini gösteren birer tarife hazırlayarak Türkiye Barolar Birliğine gönderirler.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca, baro yönetim kurullarının teklifleri de göz önüne alınmak suretiyle uygulanacak tarife o yılın Ekim ayı sonuna kadar hazırlanarak Adalet Bakanlığına gönderilir. (Ek cümle: 16/6/2009-5904/35 md.) Şu kadar ki hazırlanan

tarifede; genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalar ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücreti tutarı maktu olarak belirlenir. Bu tarife Adalet Bakanlığına ulaştığı tarihten itibaren bir ay içinde Bakanlıkça karar verilmediği veya tarife onaylandığı takdirde kesinleşir. Ancak Adalet Bakanlığı uygun bulmadığı tarifeyi bir daha görüşülmek üzere, gösterdiği gerekçesiyle birlikte Türkiye Barolar Birliğine geri gönderir. Geri gönderilen bu tarife, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca üçte iki çoğunlukla aynen kabul edildiği takdirde onaylanmış, aksi halde onaylanmamış sayılır; sonuç Türkiye Barolar Birliği tarafından Adalet Bakanlığına bildirilir. 8 inci maddenin altıncı fıkrası hükümleri kıyasen uygulanır.

Avukatlık ücretinin takdirinde, hukukî yardımın tamamlandığı veya dava sonunda hüküm verildiği tarihte yürürlükte olan tarife esas alınır.",

e-) "Yargı mercilerine karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücretinin miktarı" başlıklı 169. maddesi; (Değişik: 31/10/1980 - 2329/2 md.)

"Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamaz." hükümlerini içermektedir.

3-) 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu

a-) "Yargıtayca davanın esasına hükmedilecek hâller, hukuka aykırılığın düzeltilmesi" başlıklı 303. maddesi;

"(1) Hükme esas olarak saptanan olaylara uygulanmasında hukuka aykırılıktan dolayı hüküm bozulmuş ise, aşağıdaki hâllerde Yargıtay davanın esasına hükmedebileceği gibi hükümdeki hukuka aykırılığı da düzeltebilir:

h) Harçlar Kanunu ile yargılama giderlerine ilişkin hükümlere ve Avukatlık Kanununa göre düzenlenen ücret tarifesine aykırılık mevcutsa.",

b-) "Yargılama giderleri" başlıklı 324. maddesi;

"(1) Harçlar ve tarifesine göre ödenmesi gereken avukatlık ücretleri ile soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yargılamanın yürütülmesi amacıyla Devlet Hazinesinden yapılan her türlü harcamalar ve taraflarca yapılan ödemeler yargılama giderleridir.

(2) Hüküm ve kararda yargılama giderlerinin kimlere yükletileceği gösterilir.

(3) Giderlerin miktarı ile iki taraftan birinin diğerine ödemesi gereken paranın miktarını mahkeme başkanı veya hâkim belirler.

(4) Devlete ait yargılama giderlerine ilişkin kararlar, Harçlar Kanunu hükümlerine göre; kişisel haklara ilişkin kararlar, 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine göre yerine getirilir. (Ek cümle: 2/7/2012-6352/100 md.) Devlete ait yargılama giderlerinin 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 106 ncı maddesindeki terkin edilmesi gereken tutarlardan az olması halinde, bu giderin Devlet Hazinesine yüklenmesine karar verilir.

(5) Türkçe bilmeyen ya da engelli olan şüpheli, sanık, mağdur veya tanık için görevlendirilen tercümanın giderleri, yargılama gideri sayılmaz ve bu giderler Devlet Hazinesince karşılanır.",

c-) "Bağlantılı davalarda giderler" başlıklı 326. maddesi;

"(1) Birden çok suçtan dolayı aleyhinde kovuşturma yapılmış olan kimse, bunların bir kısmından mahkûm olmuş ise, beraat ettiği suçların duruşmasının gerektirdiği giderleri ödemekle yükümlü değildir.

(2) İştirak halinde işlenmiş bir suç nedeniyle mahkûm edilmiş olanlara, sebebiyet verdikleri yargılama giderleri ayrı ayrı yükletilir.",

d-) "Beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilmesi hâlinde gider" başlıklı 327. maddesi;

" (1) Hakkında beraat veya ceza verilmesine yer olmadığına karar verilen kişi, sadece kendi kusurundan ileri gelen giderleri ödemeye mahkûm edilir.

(2) Bu kişinin önceden ödemek zorunda kaldığı giderler, Devlet Hazinesince üstlenilir." hükümlerini içermektedir.

4-) Yürürlükteki Avukatlık Asgari Ücret Tarifeleri

a-) 31.12.2014 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ve 2015 yılı için yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin "Ceza davalarında ücret" başlıklı 14/5. maddesi;

"(5) Beraat eden ve kendisini vekil ile temsil ettiren sanık yararına hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilir." şeklinde iken;

b-) 21 Aralık 2015 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve 2016 yılı için yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin "Ceza davalarında ücret" başlıklı 14/4. maddesi;

"(4) Beraat eden ve kendisini vekil ile temsil ettiren sanık yararına Hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilir. Beraat eden sanıklar birden fazla ise beraat sebebi ortak olan sanıklar müdafii lehine tek, beraat sebebi ayrı olan sanıklar müdafii lehine ise ayrı ayrı avukatlık ücretine hükümlenir.",

c-) 2017, 2018 ve 2019 yılları için yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifelerinin "Ceza davalarında ücret" başlıklı 14/4. maddeleri;

"(4) Beraat eden ve kendisini vekil ile temsil ettiren sanık yararına Hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilir.",

d-) Yukarıda sözü edilen ve 2014 - 2019 yılları arası yürürlükte bulunan tarifelerin "genel hükümler" başlığı altında düzenlenen "Avukatlık ücretinin aidyeti, sınırları ve ortak veya değişik sebeple davanın reddinde davalıların avukatlık ücreti" başlıklı 3. maddeleri;

"(1) Yargı yerlerince avukata ait olmak üzere karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, ekli Tarifede yazılı miktardan az ve üç katından çok olamaz. Bu ücretin belirlenmesinde, avukatın emeği, çabası, işin önemi, niteliği ve davanın süresi göz önünde tutulur.",

e-) Yine 2014 - 2019 yılları arası yürürlükte bulunan tarifelerde ortak ve aynı şekilde düzenlenen "Karşılık davada, davaların birleştirilmesinde ve ayrılmasında ücret" başlıklı 8. maddeleri;

" (1) Bir davanın takibi sırasında karşılık dava açılması, başka bir davanın bu davayla birleştirilmesi veya davaların ayrılması durumunda, her dava için ayrı ücrete hükümlenir."

düzenlemelerini içermektedir.

5-) 02.03.2007 tarihli 26450 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafî ve Vekillerin Görevlendirilmeleri İle Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin, "Ödemeye ilişkin esaslar" başlıklı 10/4. maddesi;

"(4) (Değişik:RG-22/7/2016-29778) Aralarında menfaat çatışması bulunmayan birden fazla şüpheli, sanık, mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören veya katılan için görevlendirilen aynı müdafî ya da vekile bu kişilerin her biri için ayrı ücret ödenir." düzenlemesini içermektedir.

F-) İNCELEME, DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

1-) İnceleme ve Değerlendirme

Dairemizin 18.04.2018 tarihli, 2018/3074 E., 2018/4708 K. sayılı kararında da belirtildiği üzere;

Avukatlık (vekalet) ücreti, avukatın müvekkiline karşı üstlendiği savunma görevinin yerine getirilmesi sonucu hak kazandığı değerdir. Avukatlık ücreti, esasen 5271 sayılı CMK'de bazı suçlar için öngörülen "zorunlu müdafilik" ve 1136 Avukatlık Kanunu'nda yer alan "adli yardım bürosunca yapılacak görevlendirme" kavramlarından farklı olarak, vekil

eden ile avukat arasında özel hukuk hükümlerine göre yapılan sözleşmeden doğan bir ücrettir.

Avukatın yürüttüğü vekalet hizmetinin esasları, Borçlar Kanunu'ndaki genel hükümler çerçevesinde, özel olarak 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda düzenleme altına alınmıştır. Avukatın müvekkiline sunduğu avukatlık hizmetinin konusunu, dava dışı bir danışmanlık, mütalaa veya idari başvuru oluşturabileceği gibi uyuşmazlık konusu olayda olduğu üzere bir ceza yargılamasının tarafı olan kişiye yargı organları önünde temsil veya savunma hizmeti sunulması şeklinde de gerçekleştirebilir. Hemen belirtmek gerekir ki; avukatlık hizmeti, sadece duruşmaya girmek veya savunma yapmakla sınırlı olmadığı gibi yargılama sürecinin her aşamasında müvekkille görüşmek, dava konusu üzerinde hazırlık yapmak, delilleri toplamak gibi yargı organlarına yardımcı iş veya işlemlerin yürütülmesini de gerektirmektedir. Hatta 1136 sayılı Avukatlık Kanunu, Borçlar Kanununda yazılı olan vekalet görevini bizzat yerine getirme zorunluluğunun bir istisnası olarak, avukatın savunma esnasında veya duruşmada başka bir meslektaşını yetkili kılabilmesi (tevkil, yetki belgesi vb.) veya kanunda duruşmasız olarak yapılabileceği öngörülen bazı yargılamalarda, mahkeme huzuruna hiç çıkmadan temsil yetkisinin gerçekleşmesini de mümkün kılmaktadır.

Gerek medeni muhakeme gerekse ceza muhakemesi sürecinde; davacı, davalı, müdahil, şüpheli veya sanık gibi değişik sıfatlarla bulunan müvekkilinin haklarının tespitini, ortaya çıkarılmasını veya icrasını sağlamak amacıyla kamu görevi yürüten avukatlar, yaptıkları serbest meslek faaliyetinin karşılığı olarak hak edecekleri sözleşmesel vekalet ücretini sözleşme gereği müvekkillerinden alabileceklerdir. Yargılama sürecinin tarafı olan vekil edenler, hukuki yardımın konusunu oluşturan uyuşmazlığa dair mahkemelerce verilecek karar ne olursa olsun, henüz hukuki yardım hizmeti gerçekleşmeden önce veya hizmetin sonunda sözleşmede belirlenecek ücreti ödemekle yükümlüdürler.

Avukatlık (vekalet) sözleşmesinde ücrete konu edilen hizmet, vekalet hizmetinin, hukuki yardımın veya çabanın bizzat kendisidir. Öte yandan hiçbir avukat, vekillik hizmetinin görülmesi sonucunda mahkemelerce verilecek hükmün sonucunu garanti edecek bir taahhütte bulunamayacağı gibi vekalet ücretinin ödenme şartlarını hükmün sonucuna (ihtimale) göre de belirleyemez. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'na ve meslek kurallarına göre, avukatların ücretsiz bir vekillik hizmeti yapmaları için bu durumu ve gerekçesini bağlı oldukları baroya bildirmeleri gerekmektedir. Kısacası avukatlık (vekalet) ücreti, vergi hukukundan kaynaklı hükümler saklı kalmak üzere, henüz hizmet verilmeden önce belirlenen ve ödenme şartları kanuna uygun olarak yapılması gereken sözleşmeye göre taahhüt altına alınan bir ücrettir. Bu ücretin (avukatlık ücreti) alacaklısı hizmeti gören avukat; borçlusu ise vekil eden ve sözleşmenin tarafı olan kişilerdir.

Muhakeme süreci sonunda, kendisini en az bir vekille temsil ettiren taraf lehine, davada haklı çıkması halinde, Avukatlık Kanunu'nun 169. maddesinde düzenlenen karşı tarafa yükletilecek "yasal vekalet ücreti" ise; vekil eden ile avukatı arasındaki sözleşme ilişkisinden farklı bir kavram olarak, haksız yere bir davanın açılmasına veya yürütülmesine sebebiyet veren kişilerden (karşı taraftan) alınacağı düzenlenen bir ücrettir. Ayrıca mahkemelerce hükmedilecek bu ücret, yine Avukatlık Kanunu'nun 169. maddesine göre, avukatlık asgari ücret tarifesinde öngörülen miktardan az ve bunun üç katından fazla olamaz. Mahkemelerce hükmedilecek yasal vekalet ücretinin alacaklısı kendisini en az bir vekille temsil eden ve yargılama sürecinde haklı çıkan taraf (gerçek veya tüzel kişi vekil eden); borçlusu ise kendini vekille temsil ettiren kişiler aleyhine haksız yere yürütülen bir davaya neden olan taraf olacaktır.

Dairemizce çözülmesi gereken uyuşmazlık; birden fazla sanık hakkında açılan ya da önceden ayrı ayrı açılmış olup sonradan birleştirilen bir ceza davasında, birden fazla sanığın kendisini aynı avukatla temsil ettirmesi halinde, beraat eden sanıklar hakkında mahkemelerce kurulacak hükümde sanıklar lehine tek vekalet ücretine mi yoksa birden fazla vekalet ücretine mi hükmedileceği; birden fazla vekalet ücreti ödenecekse hangi şartlarda ve ne kadar

vekalet ücretine hükmedileceğidir.

Ceza muhakemesinde müdafilik, zorunlu ve isteğe bağlı (özel) müdafilik olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Yukarıda belirtildiği üzere, zorunlu müdafiliğin kapsamı ve muhakemenin görüldüğü il merkezinde bulunan barolarca yürütülen zorunlu müdafilik hizmetleri esasları ve zorunlu müdafilik ücretlerinin nasıl ve ne miktarda ödeneceği uyumsuzluk konusunun kapsamı dışındadır. Keza zorunlu müdafilik ücret tarifesinin dayanağı olan "Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafî ve Vekillerin Görevlendirilmeleri İle Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik" hükümlerine göre, "...Aralarında menfaat çatışması bulunmayan birden fazla şüpheli, sanık, mağdur, şikâyetçi, suçtan zarar gören veya katılan için görevlendirilen aynı müdafî ya da vekile bu kişilerin her biri için ayrı ücret ödeneceği..." açıkça hüküm altına alınmıştır. Tam da bu noktada, birden fazla sanık hakkında görülen bir ceza davasında, sanıklardan bir kısmının zorunlu müdafî ile bir kısmının ise özel müdafî ile temsil edilmesinin mümkün olabileceği, mahkemece sadece özel müdafî ile temsil edilen sanıklar lehine vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğine dikkat edilmelidir.

Avukat (vekil) ile müvekkilin (vekil eden), ceza davasında verilecek hukuki yardım hizmetinin kapsamına göre aralarında yaptıkları sözleşmeyle özel olarak kararlaştırdıkları sözleşmesel vekalet (avukatlık) ücreti de uyumsuzluğun kapsamı dışındadır. Yukarıda izah edildiği üzere, mahkemelerce hükmedilecek yasal vekalet ücretinin tarafları ve hükümlerinin, sanıkla avukatı arasında yapılan sözleşmede kararlaştırılan avukatlık ücretinin tarafları ve hükümleriyle farklı olduğunu da hatırlatmakta fayda bulunmaktadır.

Mahkemelerce haksız çıkan taraf aleyhine hükmedilecek vekalet ücretinin yasal dayanağını, 5271 sayılı CMK'nin 324 ve devamı maddeleri ile 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 168. maddesine göre hazırlanan avukatlık asgari ücret tarifeleri (AAÜT), vekalet ücretinin miktarını ise yine 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 169. maddesi ve ilgili avukatlık asgari ücret tarifesi (AAÜT) oluşturmaktadır. Avukatlık asgari ücret tarifeleri, belli periyotlarla yenilenen ve değişen miktarlarda yasal vekalet ücreti ödenmesini düzenleme altına alan, mahkemelerce takip edilmesi gereken dayanak belgelerdir.

5271 sayılı CMK'nin "Yargılama Giderleri" başlıklı 324. ve devamı maddelerinde, "...tarifesine göre ödenmesi gereken avukatlık ücretleri..." yargılama giderleri ile birlikte sayılmıştır. Ayrıca mahkemelerce verilecek hüküm ve kararlarda yargılama giderlerinin ve kimlere yükletileceğinin gösterilmesi gerektiği de aynı kanunda emredici şekilde hüküm altına alınmıştır.

5271 sayılı CMK'nin "beraat veya ceza verilmesine yer olmadığına dair karar verilmesi halinde gider" başlıklı 327. maddesi "...kişi, sadece kendi kusurundan kaynaklı giderleri ödemeye mahkum edilir. Bu kişinin önceden ödemek zorunda olduğu giderler, Devlet Hazinesince üstlenilir..." hükmünü içermektedir. Anılan norma göre, ceza muhakemesinde sanık hakkında beraat kararı verilmesi ve sanığın kendisini en az bir vekille temsil ettirmesi halinde, sanık lehine vekalet ücretine hükmedilmesi ve bu ücretin haksız yargılamaya mahal verdiği anlaşılabilecek olan Devlet Hazinesince ödenmesi gerektiği hususunda da bir tereddüt bulunmamaktadır. Sanık hakkında beraat kararıyla birlikte veya beraat kararından ayrı olarak mahkumiyet, düşme, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, güvenlik tedbiri veya ceza verilmesine yer olmadığına dair bir karar verilmesi halinde, kararın gerekçesine göre kusuru bulunan ve hakkında ceza davası açılmasına neden olduğu kanaatine varılan bir sanık lehine vekalet ücretinin ödenmesine hükmedilmeyeceği de Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 14.03.2019 tarihli, 2019/4-6 E. 2019/214 K. sayılı kararında belirtilmiştir.

Yukarıda özetlenen yasal düzenlemeler çerçevesinde; ceza yargılaması sonunda bir sanık hakkında atılı suçtan dolayı "beraat" hükmü verilmesi halinde, hüküm tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT'de belirtilen miktarda "sanık lehine" vekalet ücretine

hükmedilmesi gerekeceği açıktır. Ancak hükmedilecek vekalet ücretine dair mevzuatta bireysel bir düzenleme hüküm altına alınmış olmakla ceza davasında beraat eden sanık sayısının birden fazla olması halinde, hangi usul ve esaslara göre, kaç adet vekalet ücretine hükmedileceğine dair açık bir düzenleme bulunmamaktadır.

İstisnai bir şekilde, 2016 yılında geçerli olan AAÜT'de yer alan 14/4. maddesinde, "...Beraat eden sanıklar birden fazla ise beraat sebebi ortak olan sanıklar müdafii lehine tek, beraat sebebi ayrı olan sanıklar müdafii lehine ise ayrı ayrı avukatlık ücretine hükmlenir..." şeklinde açık bir düzenlemenin mevcut olduğu, bundan önceki veya sonraki yıllarda bu hususta bir hüküm bulunmadığı, konunun yargısal içtihatlarında o dönemde yürürlükte bulunan AAÜT'ye göre farklı ilke ve esaslara göre değerlendirildiği görülmektedir.

Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulunun 26.05.1935 tarihli, 1935/111 E., 1935/7 K. sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında (özetle);

Yargılama giderlerinin hükmün tamamlayıcı bir parçası niteliğinin bulunduğu, muhakeme masraflarının hükmünde gösterilmesinin icap ettiği, temyiz incelemesinin hükmün muhakeme masraflarına da şamil olmak üzere yapılması gerekeceği belirtilmektedir.

Uyuşmazlığa konu bir kısım Bölge Adliye Mahkemeleri İlgili Ceza Dairelerinin kararlarında dayanak olarak gösterdiği gibi uyuşmazlık konusu olan vekalet ücretinin sayısına dair açık bir değerlendirme yapılmadığı anlaşılmaktadır. Öte yandan vekalet ücretinin yargılama gideri olarak hükmünde gösterilmesinin zorunlu olduğu hususu. 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5271 sayılı CMK'nin 324/2. maddesinde açıkça yazılı olmakla, uyuşmazlık konusunu doğrudan ilgilendiren bir çözüm öngörmemektedir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 12.11.1979 tarihli, 1979/2-229 E., 1979/477 K. sayılı kararında ise (özetle);

Uyuşmazlık konusunun, o tarihte yürürlükte bulunan 1412 sayılı (mülga) Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu gereğince açılmış bir "şahsi davada", müdahiller vekilinin verdiği tek dilekçe ve ekindeki tek vekaletname ile açmış olduğu şahsi davanın, sanığın her üç müdahile karşı işlediği sabit olan bir yaralama suçu nedeniyle "mahkumiyet" ve ayrıca "manevi tazminat davalarının 500'er liralık kısmının kabulüyle geri kalan kısmın reddine" dair hükümlerle sonuçlanması karşısında, kendisini tek vekille temsil ettiren "birden fazla müdahil lehine" hükmedilen 400'er lira maktu, 50'er lira nispi vekalet ücretinin, usulüne uygun belirlenip belirlenmemesi olduğu,

Hüküm tarihinde (04.01.1979) yürürlükte bulunan (1975 yılı) Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin "avukatlık ücretinin şuuruları"na dair 4. maddesinde ve "karşılık davada, davaların birleştirilmesinde ve ayrılmasında ücret" başlıklı 9. maddesinde belirtilen ilkelere göre; "...vekalet ücretinin tayininde esas ve ilke olarak davacı veya sanıkların adedinin değil, usulünce açılmış olan ve avukat tarafından takip olunan (şahsi) davaların adedinin esas alındığının, taraflara yükletilecek avukatlık parasının her dava için ayrı ayrı tayininin öngörüldüğünün..." buna göre ayrı ayrı (şahsi) dava açılmadıkça birden çok şikayetçi için açılan şahsi davada müdahiller lehine vekalet ücretine de ayrı ayrı hükmedilmesinin mümkün olamayacağına karar verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 16.10.1978 tarihli, 1978/2-324 E., 1978/350 K. sayılı kararı da aynı gerekçelerle tek bir şikayet dilekçesiyle açılmış olan tek bir (şahsi) ceza davası için müdahiller lehine tek bir vekalet ücretine hükmedileceği kararı verilmiştir.

Yukarıda özetlenen emsal kararların; o tarihte yürürlükte bulunan 1412 sayılı CMUK, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ile 1975 yılında yürürlüğe giren AAÜT hükümleri kapsamında yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda, müdahillerin sanığın tek bir eyleminden dolayı mı yoksa birden fazla eyleminden dolayı mı zarar gördüğü açıklanmadan ve müdahiller vekili tarafından açılan "şahsi dava ve manevi tazminat davaları" nedeniyle müdahiller lehine yükletilecek vekalet ücretinin miktarı hususunda verilen kararlar olduğu, bu nedenle uyuşmazlık konusunu doğrudan çözebilecek derecede açık ve benzer nitelikte

olmadığı değerlendirilmiştir.

2-) Gereke

Ceza muhakemesi süreci, suç şüphesiyle birlikte başlayan, maddi gerçekliğe ulaşmak amacıyla yürütülen, sanığın eylem(ler)ini kanunda öngörülen şartlarda yapılacak soruşturma ve kovuşturma işlemleriyle birlikte yorumlayıp değerlendiren ve ceza normunda öngörülen suçun oluşup oluşmadığını ortaya çıkaran, yargı organı eliyle yine kanunda öngörülen hükmün verilmesiyle sonuçlanan bir süreçtir. Ceza muhakemesinin temel sükelerini, hakim (mahkeme), iddia makamı ve savunma makamı oluşturmaktadır. Ancak şikayete tabi suçlarda şikayet şartı gerçekleşmek şartıyla, bir katılma talebi veya kararı olmadan da kamu davasının devam edebilmesi mümkündür. Dolayısıyla sanık, iddia makamı ve yargıç, yargılamanın sacayağını oluşturan olmazsa olmaz en temel unsurlardır.

Kamu davası, 5271 sayılı CMK'nin 170 vd. maddelerine göre, sanığın suç oluşturduğu iddia edilen eyleminin ve bu eyleme uyan suç tipinin davayı açan belgede (iddianame vb.) belirtilmesi suretiyle Cumhuriyet savcısı tarafından açılan davadır. Bir kamu davasından söz edebilmek için en az bir davacının (iddia makamı), en az bir sanığın ve en az bir suç konu eylemin bulunması şarttır. Ceza davası terimi ise yargı organı önünde görülen bir veya birden fazla kamu davasını nitelemek için günlük dilde kullanılan bir kavramdır.

01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile mülga olan 765 sayılı TCK ve 1412 sayılı CMUK'de öngörüldüğü şekilde, takibi şikayete bağlı bir kısım suçlar için önceden var olan "şahsi dava" kavramı ceza muhakemesi sistemimizden çıkartılmıştır. Dolayısıyla ceza muhakemesi sistemimizde özel kanunlarda yer alan bir kısım suçlar (İcra ve İflas Kanunu, Çek Kanunu v.b.) istisna olmak üzere artık sadece "kamu davası" olarak adlandırılan ceza davası türü vardır ve bu dava kural olarak ancak Cumhuriyet savcısı tarafından yürütülen soruşturma evresi sonucunda açılmaktadır.

Bağlantı ve iştirak halinde işlenen suçlardan dolayı yapılan yargılama giderleri, 5271 sayılı CMK'nin "Bağlantılı davalarda giderler" başlıklı 326. maddesinde;

"(1) Birden çok suçtan dolayı aleyhinde kovuşturma yapılmış olan kimse, bunların bir kısmından mahkûm olmuş ise, beraat ettiği suçların duruşmasının gerektirdiği giderleri ödemekle yükümlü değildir.

(2) İştirak halinde işlenmiş bir suç nedeniyle mahkûm edilmiş olanlara, sebebiyet verdikleri yargılama giderleri ayrı ayrı yükletilir." şeklinde ayrı fıkralarda sistematik biçimde ele alınmıştır.

Suç konu eylemler arasındaki "bağlantı" kavramı, birden fazla sanık hakkında açılan davalar arasındaki (objektif) bağlantı ve bir sanığın birden fazla eylemini konu edinen (subjektif) bağlantı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Şartları varsa kamu davalarının birlikte açılması veya sonradan birleştirilerek birlikte görülebilmesi mümkün kabul edilmektedir.(Yenisey,F. - Nuhoglu,A., Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2016, Soyaslan,D., Ceza Muhakemesi Hukuku, Yetkin Yayınevi, Ankara, 2016. Toroslu,N.- Feyzioğlu,M., Ceza Muhakemesi Hukuku, Savaş Yayınevi, Ankara, 2009)

Öte yandan 5237 sayılı TCK'de yeniden düzenleme altına alınan ve 765 sayılı TCK'den pek çok yönden farklılık arz eden hükümleri bulunan "suça iştirak" kavramı, birden fazla kamu davası arasındaki "bağlantı" kavramına benzer şekilde, birden fazla sanık hakkında tek bir yargılama süreci yürütülmesi için elverişli bir diğer olguyu işaret etmektedir.

Bir sanığın ceza muhakemesi süreci sonunda beraat etmesi halleri, CMK'nin "duruşmanın sona ermesi ve hüküm" başlıklı 223/2. maddesinde;

"a) Yüklenen fiilin kanunda suç olarak tanımlanmamış olması,

b) Yüklenen suçun sanık tarafından işlenmediğinin sabit olması,

c) Yüklenen suç açısından failin kast veya taksirinin bulunmaması,

d) Yüklenen suçun sanık tarafından işlenmesine rağmen, olayda bir hukuka uygunluk

nedeninin bulunması,

e) Yüklenen suçun sanık tarafından işlendiğinin sabit olmaması," halleri olarak sınırlı sayıda düzenlenmiştir. Madde metninde yazılı beraat nedenleri arasında bir öncelik veya ayrıcalık öngörülmediği açıkça görülebilmektedir.

Kanun koyucu, CMK'nin 324/2. maddesinde, yargılama sırasında yapılan giderlerinin neler olduğunu ve yargılama sonucunda bu giderlerin kimler tarafından ödeneceğinin hükümde belirtilmesini emredici olarak düzenlemiştir. Kuşkusuz vekalet ücreti de bu yargılama giderlerinden birisidir.

CMK'nin "Beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilmesi hâlinde gider" başlıklı 327. maddesinde, "hakkında beraat veya ceza verilmesine yer olmadığına karar verilen kişinin, sadece kendi kusurundan ileri gelen giderleri ödemeye mahkûm edileceği" ve "kişinin önceden ödemek zorunda kaldığı giderlerin Devlet Hazinesince üstlenileceği" kuralıyla amaçlanan, aleyhine açılan ceza davasında beraat eden, dolayısıyla mağdur edilen bir sanığın, gerek yargılama öncesi gerekse yargılama sürecinde sırf aleyhine yürütülen ceza yargılaması nedeniyle uğramış olduğu zararların karşılanmasıdır. Yargı organlarıncâ hükmedilecek (yasal) vekalet ücreti, bu nedenle "sanık lehine" hükmedilen bir miktardır.

Kanun koyucu, beraat eden sanığın ödemek zorunda kaldığı yargılama giderlerinin Devlet Hazinesinden karşılanması kuralıyla, Avukatlık Kanunu ve AAÜT hükümlerine göre hükmedilecek olan yasal vekalet ücretinin, avukatla vekil eden arasında yapılan sözleşmede kararlaştırılan miktar ne olursa olsun, mahkemece beraat eden sanık lehine hükmedilecek miktarın Devlet Hazinesince karşılanmasını amaçlamıştır. Avukatlık Kanunu'nun 169. maddesinde mahkemelerce hükmedilecek vekalet ücreti miktarının, avukatın emeği ve benzeri hususlar göz önünde bulundurularak, AAÜT'de öngörülecek miktardan az ve üç katından fazla olamayacağı ilkesi benimsenmiş ise de; hemen hemen tüm avukatlık asgari ücret tarifelerinde "ceza davalarında ücret" ortak başlığı altında "maktu" olarak belirlendiği, yani sanık sayısına göre hükmedilecek vekalet ücretinde mahkemelerin bir takdir yetkisi de kullanamayacağı görülmektedir.

Çözümü gereken uyumsuzlukta, ceza muhakemesinde kendisini, en az bir özel müdafî ile kurduğu sözleşme (vekalet) ilişkisi çerçevesinde temsil ettiren ve aldığı avukatlık (savunma) hizmetinin bedelini, özel hukuk kurallarına göre ödemekle yükümlü olan kişi, beraat eden sanıktır. Bu nedenle sanık kendisini kaç avukatla ve ne kadar ücretle temsil ettirirse ettirsin bir sanık lehine tek bir (maktu) avukatlık vekalet ücretine hükmedilecektir.

Birden fazla sanık hakkında mahkemelerce beraat kararı verilmesi halinde, hükmedilecek vekalet ücretinin her sanık için ayrı ayrı mı yoksa tüm sanıklar için tek bir vekalet ücreti mi olacağı hususuna gelince;

Ceza ve ceza muhakemesi hukukuna hakim olan "ceza sorumluluğunun şahsiliği" ve "cezaların bireyselleştirilmesi" ilkeleri çerçevesinde, ceza muhakemesi süreci, kural olarak her sanık yönünden ayrı ayrı yürütülen bir süreçtir. İster bağlantı sebebiyle ister iştirak halinde işlenen suçlar sebebiyle birlikte görülen çok sanıklı bir ceza davasında, her sanığın ifadesinin ayrı ayrı alınması, her sanığın suç oluşturan eyleminin ve her sanık hakkında toplanan delillerin ayrı ayrı değerlendirilmesi, her sanığın neden beraat ettiğinin gerekçesinin ayrı ayrı yazılması ve koşulları varsa her sanık için ayrı ayrı beraat hükmü kurulması gerekecektir. Dolayısıyla avukatlık (savunma) hizmeti ne şekilde yerine getirilirse getirilsin, kural olarak sanıkların eylemleri arasındaki objektif farklılıklar (asıl fail, azmettiren vb.) veya sanıkların sahip oldukları subjektif özellikler (yaş küçüklüğü vb.) bakımından müdafîlik görevinin her bir sanık için ayrı ayrı yürütülmesi gerekeceği tartışmasızdır.

O halde, birden fazla sanığın tek bir müdafî tarafından temsil edilmesi halinde, her sanık için ayrı bir savunma hizmeti gerçekleştirileceği, tüm sanıkların müdafîsi aynı olsa dahi sanıklar müdafîinin; tüm sanıklarla ayrı ayrı görüşüp gerek eylemlerini gerekse kişisel durumlarını, dava dosyasındaki delilleri her sanık açısından ayrı ayrı araştırmak zorunda

olacağı, öte yandan Avukatlık Kanunu'na göre müdafinin görevini yerine getirmesi sırasında sanık konumundaki müvekkilleri arasında menfaat çatışması kriterini de göz önüne alarak görevini her sanık için ayrı ayrı dikkat ve özen göstererek yerine getirmesinin zorunlu olacağı, sanıkların ise müdafinden kendi savunmalarını ayrı bir özen göstererek yapmasını bekleyecekleri, her sanığın müdafisine ayrı ayrı sözleşme gereği avukatlık ücreti ödemiş veya ödemekle yükümlü olacağı, netice itibarıyla mahkemelerce beraat eden sanık için hükmedilecek maktu vekalet ücretinin "sanık lehine" hükmedileceğinin mevzuatta açıkça düzenlenmiş olması göz önüne alındığında;

Bir ceza dava dosyasında birden fazla sanık hakkında beraat hükmü verilmesi halinde; her bir sanığın, hakkında yürütülen kamu davasının açılmasında kendi kusurunun olmaması şartıyla ve yukarıda açıklanan temel ilkeler çerçevesinde, tek bir avukatla temsil edilseler dahi mahkemece sanıklar lehine hüküm tarihinde yürürlükte bulunan AAÜT'de yazılı maktu vekalet ücreti miktarınca her sanık için ayrı ayrı vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

G-) SONUÇ

Gerek bağlantı kavramı nedeniyle birleştirilen; gerekse suçun iştirak halinde işlenmesi nedeniyle birden fazla sanık hakkında açılan kamu davalarının; bir ceza davasında birlikte görülmesi sırasında kendisini özel bir müdafii ile temsil ettiren sanıklar hakkında beraat hükmü verilmesi halinde, sanıkların haklarında kamu davasının açılmasına sebebiyet verecek derecede kusuru olmaması şartıyla, her sanık için ayrı ayrı ve hüküm tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde belirtilen miktarda maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğine, 22.10.2019 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
R. ÖZKEPİR	M. S. GÜNEY	E. İSHAKOĞLU	Dr. İ. BAŞTÜRK	B. SAVTOK
	(M)	(M)		

Karşılaştırıldı:Ş.E.

Esas No : 2019/33104
Karar No : 2019/13267
Tebliğname No : UG - 2019/77924

MUHALEFET ŞERHİ

Avukatlık ücretinin ne olduğuna ilişkin düzenlemeler, 1136 sayılı kanunun 163/1, 164/1, 165/1. maddelerinde yer almıştır.

Aynı kanunun 168. maddesinde, baroların yönetim kurullarının her yıl eylül ayı içinde, yargı yerlerindeki ve diğer yerlerdeki işlemler için hazırlayacakları tarifelerin Türkiye Barolar Birliğine gönderileceği, T.B.B. yönetim kurulunca baroların yönetim kurullarının teklifleri de dikkate alınarak hazırlanacak tarifenin, Adalet Bakanlığınca onaylanmasıyla avukatlık asgari ücret tarifesinin kesinleşeceği belirtilmiştir.

Anayasanın 141.maddesinde yargılamanın ucuzluğu ve seriliği ilkesine yer verilmiş, CMK'nin 324/1. maddesinde Avukatlık Ücretinin yargılama giderlerinden olduğu gösterilmiştir.

Bu düzenlemeler içinde, beraatle sonuçlanan bir davada birden çok sanığın bir müdafii tarafından temsili halinde, her bir sanık için ayrı vekalet ücretine hükümlenmesine dair bir hüküm bulunmamaktadır.

Bu hususta Yargıtay Ceza Daireleri arasındaki uygulamada yeknesaklık bulunmayıp, farklı kararlara rastlanılmaktadır.

Mevcut durum karşısında değerlendirme yapılması gerektiğinde, çözümün

esasının hukukun temel ilkelerinden olan hak ve nesafet kuralları ölçeğinde aranması gerektiği açıktır.

Zira beraat eden sanığa devlet hazinesinden ödenecek vekalet ücretinde tüm toplumun hakkı söz konusudur.

Öncelikle belirtelim ki, aralarında fiili ve hukuki irtibat bulunmayan davaların birlikte görülmesi ceza muhakemesi hükümlerine göre mümkün değildir. Yani birden çok sanığın birlikte yargılanıp beraat etmesi ancak birlikte suç işleyen sanıklar bakımından mümkündür. Bu sebeple normalde birlikte yargılanan sanıklarla ilgili müdafinin ayrı ayrı sebeplerle savunma hazırlaması gerekmez.

Bu bakımdan harcanan emek esaslı değerlendirmede, birlikte yargılanıp beraat hükmü kurulan sanıklar lehine verilecek ücretin, avukatlık ücret tarifesine göre gösterilen asgari sınırın üç katına kadar aşılacak suretiyle takdir edilip, sanıklar yararına eşit olarak verilmesi hakkaniyete uygun olacaktır.

Öte yandan bir suçla ilgili birden çok sanığın yargılanıp mahkum olduğu dava hakkında katılan lehine tek bir vekalet ücreti hükmedilirken, tersine durumda her bir sanık için ayrı vekalet ücreti tayini bir çelişki olacaktır.

Eğer herhangi bir nedenle farklı hukuki sebeplerle aynı davada birden çok sanık hakkında dava açılmış ve bu dava beraatle sonuçlanmış ise bu durumda her bir sanık için farklı savunmalar yapılması gerektiğinden, ayrı ayrı vekalet ücreti tayin edilmesinde hukuken herhangi bir engel bulunmamaktadır ve ayrı ayrı vekalet ücreti tayini gerekecektir.

Ancak somut uyuşmazlıkta böylesi bir hal söz konusu olmadığından, sayın çoğunluğun, aynı davada beraat eden birden çok sanıkla ilgili her bir sanık için ayrı ayrı vekalet ücreti tayini gerektiğine ilişkin görüşüne katılmıyorum.

M.Selçuk GÜNEY
Muhalef üye

Esas No : 2019/33104
Karar No : 2019/13267
Tebliğname No : UG - 2019/77924

MUHALEFET ŞERHİ

Sayın çoğunluk ile şahsım arasında çıkan hukuki uyuşmazlık; birden fazla sanığın tek vekil ile temsil edilmesi ve dava sonunda sanıklar hakkında beraat kararı verilmesi halinde, Hazine tarafından sanıklar yararına ödenecek olan avukatlık ücretinin, vekilin temsil ettiği beraat eden sanık sayısı kadar mı olacağı, yoksa (beraat eden) sanıkların tümü için sadece bir avukatlık ücretine mi hükmedileceğine ilişkindir.

Sui generis bir niteliğe haiz olan "avukatlık ücreti" temelde iki ayrı kategoriden oluşmaktadır. Birinci kategori, avukat ile müvekkili arasında (Avukatlık Kanunundaki sınırlar dahilinde) serbest irade ile kararlaştırılan ve avukatlık sözleşmesinden kaynaklanan avukatlık ücreti iken; diğeri ise "Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi"ne göre yargılama gideri olarak mahkeme tarafından davayı kaybeden karşı tarafa yükletilmesi gereken ücrettir. Olayımızda söz konusu olan avukatlık ücreti, yargılama gideri olarak Hazineye yükletilecek olanıdır.

Sorunu doğru bir şekilde çözebilmek için konu ile ilgili tüm mevzuatın ve düzenleyici işlemlerin analitik bir şekilde ele alınıp irdelenmesi gerekmektedir. Avukatlık ücreti ile ilgili başlıca mevzuat ve düzenleyici işlem şunlardır:

2709 sayılı "T.C. Anayasası",
5271 sayılı "Ceza Muhakemesi Kanunu",
1136 sayılı "Avukatlık Kanunu",

Her yıl Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi".

Bütün bu kanuni düzenlemelere baktığımızda, uyumsuzluk konusu ile ilgili sarıh bir hüküm bulunmadığı gerçeği ile karşılaşırız.

Bu gerçeğin bir yansıması olarak Yargıtay içtihatlarında dahi yeknesak bir uygulama bulunmamaktadır. Şöyle ki Yargıtay'da bazı ceza daireleri her bir katılan için ayrı ayrı değil, tek bir vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğine karar verirken, diğer bazı ceza daireleri ise her bir katılan için ayrı vekalet ücreti ödenmesi gerektiğine hükmetmektedir.

Konu ile ilgili doğru bir kanaate ulaşabilmek için bütün bu mevzuat ve düzenleyici işlemlerin lafzına, konuluş amacına ve ruhuna (ratio legis) bütüncül bir bakış açısıyla bakmak gerekir.

Normlar hiyerarşisinin en üstünde yer alan Anayasamızın 141. maddesinin son fıkrasına göre "davaların en az giderle ... sonuçlandırılması yargının görevidir."

5271 sayılı CMK'nin "Yargılama Giderleri" başlığı altındaki 324 ve devamı maddeleri gereğince; "... tarifesine göre ödenmesi gereken avukatlık ücretleri yargılama gideri sayılır", "hüküm ve kararda yargılama giderlerinin kimlere yükletileceği gösterilmek zorundadır", "bu bağlamda iki taraftan birinin diğerine ödemesi gereken paranın miktarı da hükümde açıkça belirtilmelidir."

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun, "avukatlık ücreti"ni düzenleyen 164. maddesi ile "avukatlık ücret tarifesi"ni düzenleyen 168. maddesinin de içerisinde yer aldığı: "Avukatlık Sözleşmesi" başlıklı onbirinci kısmındaki 163 ila 175. maddelerinin lafzı ve ruhu birlikte irdelendiğinde, ücretin belirlenmesindeki temel ölçütün "dava" olduğu; "katılan ya da sanık sayısı" veya "sanığa isnat edilen suç sayısı" olmadığı görülecektir.

Şöyle ki Avukatlık Kanunu m. 164/1'e göre; "Avukatlık Ücreti, avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblağı (veya değeri) ifade eder."

Dava sonunda, kararlar tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenilecek vekalet ücreti avukata aittir (Avukatlık Kanunu m. 164/son).

Avukatlık Kanunu, 169. maddesine göre "yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamaz."

Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde (AAÜT) de vekalet ücretinin belirlenmesinde ilke olarak temel alınan kriter "dava" ve "dava sayısı"dır. En güncel AAÜT olan, 2019 yılına ilişkin AAÜT'nin 2/(1). maddesinde bu ilke şöyle ifade edilmiştir. "Bu tarifiede yazılı avukatlık ücreti, ...dava... ücreti karşılığıdır". AAÜT de katılanların veya sanıkların sayısını ya da sanığın işlediği suç sayısını değil, usulüne uygun olarak açılan ve avukat tarafından takip olunan dava sayısını esas almıştır.

Taraflara yükletilecek avukatlık ücretinin, her dava için ayrı ayrı belirlenmesi ilkesi öngörülmüştür. Buna göre ayrı dava söz konusu olmadıkça ya da katılanlar veya sanıklar kendilerini farklı vekiller ile temsil ettirmedikleri sürece; yani katılanların ve sanıkların kendilerini tek vekil ile temsil ettirdikleri durumlarda katılanlar ya da sanıkların sayısına değil tek avukat ücretine hükmedilmesi gerekir.

Türkiye Barolar Birliği'nin yıllık olarak yayımladığı Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin, genel hükümler kısmında her yıl değişmeksizin yer alan bir hüküm bulunmaktadır. 2019 yılı için geçerli olan AAÜT'nin 3/(1). maddesinde de yer alan ve Avukatlık Kanunu 169. maddesini aynen tekrar eden bu hükümde "yargı yerlerince avukata ait olmak üzere, karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti (ekli) tarifiede yazılı miktardan az ve üç katından fazla olamaz" denilmektedir. Bu ücretin belirlenmesinde avukatın emeği, çabası, işin önemi, niteliği ve davanın süresi gözönünde tutulur.

Burada birden çok sanığın ya da katılanın aynı avukat ile temsil edilmesi halinde şüphesiz, avukatlık ücretinin tarifiedeki yazılı miktarın üç katına kadar ücret takdir edilmesi imkanının mahkeme tarafından kullanılması suretiyle hakkaniyete uygun bir çözüme ulaşmak mümkündür.

Sonuç olarak Avukatlık Kanunu, CMK ve AAÜT başta olmak üzere tüm ilgili kanuni düzenlemelerin, avukatlık ücretinin tayininde esas aldığı ölçüt; avukat tarafından takip edilen dava sayısıdır ve yargılama gideri olarak davayı kaybeden taraflara yükletilecek avukatlık ücreti, dava bazında kararlaştırılacaktır. Yoksa katılanların ve sanıkların sayısı ya da bir sanığın işlediği suç sayısı esas kriter olmayıp; avukatın davadaki emeği, çabası, işin niteliği ise avukata ödenecek ücretin tarifede yazılı miktarın üç katına kadar bir ücreti belirlemede dikkate alınabilecek tali ölçütlerdir. Buna göre ayrı davalar söz konusu olmadıkça avukatlık ücretinin her bir katılan için ayrı ayrı tayini ve takdiri mümkün değildir. Kuşkusuz bu ilke kendilerini aynı vekil ile temsil ettiren katılanlar ve sanıklar için geçerli olup, katılanların veya sanıkların farklı avukatlar tarafından temsili halinde geçerli değildir. Zaten unutulmamalıdır ki aralarında menfaat çatışması bulunan sanıklar veya katılanlar için aynı müdafii veya vekilin görevlendirilmesi mümkün değildir. Sanıkların ve katılanların kendilerini ayrı avukat ile temsil ettirmeleri halinde her bir avukat için (karşı tarafa yükletilecek yargılama gideri olarak) ayrı avukatlık ücretine hükmedileceği aşikardır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle; birden çok sanığın aynı (tek) vekil ile temsil edildiği ve sanığın beraat ettiği durumlarda, yargılama gideri olarak sanıklara, sanık sayısı kadar Hazine tarafından vekalet ücreti ödenmesi gerektiği yönündeki çoğunluk görüşüne katılmamakla birlikte;

Davada sanıklar lehine tek vekalet ücreti belirlenmesi ve belirlenecek bu tek avukatlık ücretinin Avukatlık Kanunu 169. maddesinde ifade edildiği üzere sanık sayısının fazlalığının avukatın davada gösterdiği emek ve çaba düzeyini artırmasından dolayı tarifede yer alan asgari ücretin halin icabına göre hakkaniyete uygun bir şekilde üç misline kadar yükseltilmesi;

Gerektiği kanaatiyle, çoğunluğun görüşüne katılmadığımdan, bu muhalefet şerhini kaleme almış bulunmaktayım.

Muhelif Üye
Erdoğan İSHAKOĞLU